Inflammation och infektion i lungor och luftrör

Luftrörskatarr hos barn under två år - obstruktiv bronkit

Luftrörskatarr är en inflammation i luftrören. Inflammationen gör att slemhinnan svullnar. Då slemhinnan svullnar blir luftrören trängre och flödet av luft sämre. Barnet får svårare att andas, särskilt att andas ut.

Ibland kallas luftrörskatarr för obstruktiv bronkit. Obstruktiv betyder förhindrande. Bronkit är det latinska ordet för inflammation i lungornas luftvägar.

Vad är luftrörskatarr?

Luftrörskatarr är en inflammation i luftrörens slemhinna. Inflammationen gör att luftrören blir svullna.

Barns luftrör är smalare och mjukare än vuxnas luftrör. Därför är det större risk för barn att få luftrörskatarr. Barn som är upp till två år har så smala luftrör att barnet kan få luftrörskatarr om hen får en virusinfektion i näsan, alltså blir <u>förkyld</u>.

Symtom på luftrörskatarr hos barn

Symtom på luftrörskatarr är om ett barn som är under två år är förkyld och samtidigt har ett eller flera av följande symtom:

- Barnet har svårt att andas.
- Det kommer ett pipande ljud vid utandningarna så kallat astmapip.
- Barnet har mycket <u>hosta och slem</u>.
- Huden dras in mellan revbenen när barnet andas.

Symtomen märks särskilt tydligt om barnet andas snabbt, är orolig eller upprörd.

Luftrörskatarr är en inflammation i luftrörens slemhinna och ger samma symtom som astma. Inflammationen gör att luftrören blir svullna.

Luftrörskatarr eller astma?

Luftrörskatarr ger samma symtom som <u>astma</u>. Ett barn som inte är allergisk och får besvär, får diagnosen luftrörskatarr de första två gångerna hen har besvär. Diagnosen blir astma om besvären återkommer en tredje gång.

Om barnet är allergisk eller över två år brukar läkaren kalla det astma redan första gången som barnet får symtom.

Bronkiolit

Bronkiolit är en sjukdom när även de minsta luftrören blir inflammerade. Den ger ofta mer besvär än luftrörskatarr. Bronkiolit är vanligast hos barn under ett år.

När och var ska jag söka vård?

Kontakta en <u>vårdcentral</u> om du misstänker att ditt barn har luftrörskatarr.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha sjukvårdsrådgivning och hjälp att bedöma symtom.

Om det är bråttom

Kontakta genast en <u>vårdcentral</u> eller <u>jouröppen mottagning</u> om barnet har svårt att andas. Det gäller också om hen har använt luftrörsvidgande läkemedel, utan att det blir bättre. Om det är stängt, sök vård på en akutmottagning.

Vad kan jag göra själv?

Se till att barnet dricker mycket. Vätska hjälper kroppen att lösa upp slemmet. Då blir det lättare för barnet att hosta upp det

Det är viktigt att barnet hostar upp slem för att rensa luftrören när hen har hosta. Därför är det inte bra att ge läkemedel för att dämpa hostan. Då hostar barnet mindre och får inte upp slemmet.

Prata med en läkare innan du ger receptfria hostmediciner till barn under två år eller till barn som har astma.

Tvätta händerna

Det är svårt att undvika de virus som kan orsaka luftrörskatarr. Att tvätta händerna kan minska risken att smittas. Ta som vana att alltid tvätta händerna innan ni ska äta och efter toalettbesök.

Rök inte nära barnet

Undvik att röka nära barn eller i den miljö som barn vistas i. En rökig miljö retar slemhinnan och ökar risken för att barnet ska får luftrörskatarr.

Så smittar luftrörskatarr hos barn under två år

Vanligtvis är det en virusinfektion som orsakar luftrörskatarr. Det virus som oftast är orsaken till infektionen ä<u>RS-virus</u>, som är vanligast under vinterhalvåret. RS-virus och andra luftvägsvirus sprids när man nyser, hostar och snyter sig. Virus sprids då genom luften och genom kontakt, framför allt genom händerna.

Undersökningar

När du söker vård för ditt barn gör läkaren flera olika undersökningar. Till exempel undersöks barnets andning och hur hen mår i övrigt. Det gör läkaren genom att lyssna med ett stetoskop mot barnets bröst och rygg. Hen tittar också på hur bröstkorgen rör sig när barnet andas. Hen tittar i svalget och öronen. Ibland tar läkaren ett prov från svalget eller näsan. Provet visar om besvären beror på bakterier eller virus.

Behandling

En läkare kan skriva ut luftrörsvidgande läkemedel på recept om barnet behöver det. Barnet kan också få kortisonsprej för att minska inflammationen och svullnaden i luftvägarna.

Oftast får barnet andas in läkemedlen

Läkemedlen finns i olika former. Oftast används olika typer av läkemedel som barnet ska andas in. Det kallas för att inhalera. Läkemedlen tas med sprej eller med pulver i en inhalator.

Små barn behöver <u>hjälp av någon vuxen</u> för kunna ta läkemedlen. De flesta barn använder en särskild andningsbehållare med en andningsmask för att kunna andas in läkemedlet. En sådan andningsbehållare kallas också för spacer.

För att få i sig läkemedlet är det viktigt att inhalatorn används på rätt sätt. Ni får träna på att använda inhalatorn tillsammans med en sjuksköterska.

Ibland behövs vård på sjukhus

Barn som blir mycket sjuka av en luftrörskatarr kan behöva få vård på sjukhus. Barnet kan då få läkemedel som vidgar luftvägarna och minskar inflammationen. Då kan barnet få lättare att andas.

Barnet kan behöva få syrgas om hen har syrebrist i blodet. Det kan hen få antingen genom en så kallad plastgrimma som sätts i näsan eller genom en mask som placeras över näsan och munnen. Barnet kan också få en så kallad högflödesgrimma.

Komplikationer och följdsjukdomar

De flesta barn med luftrörskatarr får inga följdsjukdomar. Vissa barn får attacker med<u>förkylningsastma,</u> men det brukar upphöra före skolåldern.

Påverka och delta i din vård

Du kan söka vård på vilken vårdcentral eller öppen specialistmottagningdu vill i hela landet. Ibland krävs det <u>remiss</u> till den öppna specialiserade vården.

Du ska förstå informationen

För att du ska kunna vara delaktig i din vård och behandling är det viktigt att du<u>förstår informationen du får</u> av vårdpersonalen. Ställ frågor om du inte förstår. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och <u>hur länge du kan behöva vänta på vård och behandling</u>.

Även <u>barn ska vara delaktiga i sin vård</u>. Ju äldre barnet är desto viktigare är det.

Du har möjlighet att <u>få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska</u>. Du har också möjlighet att <u>få hjälp av en tolk om du har en hörselnedsättning.</u>

Senast uppdaterad:

2022-03-07

Redaktör:

Ingela Andersson, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Inge Axelsson, barnläkare, professor emeritus i medicinsk vetenskap, Barnkliniken, Östersunds sjukhus

Illustratör:

Kari Toverud, certifierad medicinsk illustratör

Läs mer på 1177.se

Så fungerar luftvägar och lungor

Luftvägarnas och lungornas viktigaste uppgifter är att transportera syre från luften till kroppens och att avge koldioxid från kroppen. Syre är nödvändigt för att cellerna ska kunna fungera.

Hosta hos barn

Den vanligaste orsaken till att barn hostar är en förkylning, men besvären kan också bero på till exempel krupp eller astma. Hosta går oftast över av sig själv, även om det kan ta flera veckor. Ibland behöver barnet behandling mot det som orsakar hostan eller för att minska besvären.

Astma hos barn

Astma är en sjukdom i luftvägarna som påverkar andningen. Det är vanligast att få astma under barndomen, men sjukdomen kan även komma senare i livet.

1177 - tryggt om din hälsa och vård

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

l177 på flera språk	
Om 1177	
Kontakt	
Behandling av personuppgifter	
Hantering av kakor	
nställningar för kakor	
1177 – en tjänst från <u>Inera.</u>	